

Nr 85.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pension åt vice häradshövdingen C. A. W. Haraldson; given Stockholms slott den 14 februari 1930.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Georg Bissmark.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 14 februari 1930.

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, BESKOW, LUNDAVIK, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON, DAHL.

Departementschefen, statsrådet Bissmark, anför:

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 31 januari 1930 har Svea hovrätt väckt förslag om beredande av pension åt vice häradshövdingen vid hovrätten Carl Axel Wilhelm Haraldson.

Av handlingarna i ärendet inhämtas:

Haraldson, som är född den 20 juli 1884, antogs till extra ordinarie notarie i Göta hovrätt år 1912 och har sedermera, intill dess hans domareverksamhet år 1925 upphörde, med endast mindre avbrott tjänstgjort vid

olika häradsrätter samt i hovrätt och nedre justitierevisionen. Han har innehaft förordnande såsom biträdande domare omkring 1 år 9 månader, såsom domhavande omkring 4 år 4 månader och såsom adjungerad ledamot i Svea hovrätt omkring 1 år. Den 16 februari 1923 förordnades Haraldson till vice häradshövding.

Svea hovrätt. Hovrätten har i sin skrivelse anfört:

Haraldson hade på grund av iråkad psykisk sjukdom alltsedan förra delen av mars 1925 varit urståndsatt att tjänstgöra såsom domare eller i annan befattning vid rättsväsendet och torde även för framtiden vara därtill oförmögen, såsom framginge av ett utav professorn Alfred Petrén i ärendet utfärdat intyg. Haraldsons förordnande såsom vice häradshövding medförde ej någon rätt till pension. Tvärtom skulle han, efter att mer än två år hava varit ur stånd att fullgöra honom åliggande tjänstgöringsskyldighet, kunna, jämlikt 18 § i stadgan den 12 juni 1925 med vissa föreskrifter angående domsagornas förvaltning skiljas från förordnandet och därmed gå helt förlustig den med förordnandet förenade avlöningen 4,500 kronor om året. Det syntes emellertid hovrätten, som om det knappast borde kunna ifrågakomma att på detta sätt entlediga en befattningshavare, som, efter mångårigt utövande av maktpåliggande domarevärv, utan eget förvållande drabbades av obotlig sjukdom och icke disponerade erforderliga enskilda medel till sin försörjning. Enligt hovrättens mening skulle med billighet överensstämman, att Haraldson, i samband med att han entledigades från sitt förordnande såsom vice häradshövding, erhöles pension till belopp, som stode i skäligt förhållande till den av honom nu uppburna avlöningen. Hovrätten föreställde sig, att ett pensionsbelopp av omkring 2,500 kronor här vid lag skulle kunna anses rimligt.

Under återopande av vad sålunda anförts har hovrätten hemställt, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärd i syfte att en årlig pension av omkring 2,500 kronor måtte utgå till Haraldson från den dag, han bleve entledigad från sitt förordnande såsom vice häradshövding.

Enligt professor Petréns utlåtande, dagtecknat den 19 januari 1930, lider Haraldson, som av Petrén första gången undersökts i februari 1928, av psykoneuros, som för all framtid gör honom oförmögen att fullgöra domarförordnande eller eljest utöva statstjänst.

Statskontoret. Statskontoret har, på grund av remiss, den 3 februari 1930 avgivit utlåtande i ärendet, däri anförts bland annat:

Med hänsyn till föreliggande omständigheter ansåge statskontoret billigt, att någon pension bereddes Haraldson, när han inom kort på grund av sjukdom bleve entledigad från den befattning, som nu gäve honom levebröd. I åtskilliga fall hade riksdagen under senare åren beviljat pension åt icke-ordinarie befattningshavare, som till följd av sjukdom nödgats lämna sin anställning och därigenom förlorat möjlighet till utkomst; exempelvis beviljades av 1925 års riksdag pension åt förste amanuensen L. G. Strömsten. I berörda fall vore vederbörande i åtnjutande av nyreglerad avlöning i viss lönegrad; och vid sådant förhållande kunde pensionsbeloppet avpassas i förhållande till vad som i sjukpension tillkomme en ordinarie befattningshavare i motsvarande lönegrad. Haraldson däremot

innehade ett oreglerat arvode å 4,500 kronor med rätt att därå åtnjuta dyrtidstillägg efter de förmånligare grunder, som gällde beträffande oreglerad avlöning; och då någon direkt jämförelse med ordinarie befattningshavare här svårligen kunde äga rum, syntes det vid avpassande av pensionsbeloppet för Haraldson lämpligt att använda en annan metod. Av hans arvode torde $\frac{2}{3}$ eller 3,000 kronor kunna anses motsvara pensionsunderlag. Sjukpension för en ordinarie befattningshavare med sådant pensionsunderlag skulle bli (3/4 . 3,000 =) 2,250 kronor. Om detta belopp å ena sidan reducerades med $\frac{1}{10}$ (225 kronor), i anseende till att inga pensionsavgifter erlagts, men å andra sidan ökades med förhöjning I och II enligt kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280) med bestämmelser om ny pension för vissa pensionerade f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer (267 kronor + 114 kronor), erhöles ett belopp av 2,406 kronor, vilket lämpligen borde avrundas till 2,400 kronor.

Statskontoret hemställde alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Haraldson ägde från och med månaden näst efter den, vari han entledigades från sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära pension till belopp av 2,400 kronor årligen.

I likhet med Svea hovrätt och statskontoret finner jag det överens- *Departements-*
stämma med billighet, att Haraldson vid entledigande från vice härads- *chefen.*
hövdingförordnandet kommer i åtnjutande av pension, oaktat han icke varit ordinarie tjänsteman. Det av statskontoret föreslagna pensionsbeloppet, vilket torde böra utgå från allmänna indragningsstaten, finner jag lämpligt avvägt. Jag får därför hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att vice häradshövdingen vid Svea hovrätt Carl Axel Wilhelm Haraldson må från och med månaden näst efter den, då han entledigas från sitt förordnande såsom vice häradshövding, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära pension till belopp av 2,400 kronor årligen.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Gösta Tidelius.